

Sprievodná správa

Filozoficko - koncepcné východiská návrhu a stratégia aktivít v priestore námestia

Návrh parkového námestia s dominantou v podobe centrálne umiestnenej fontány pozostáva z akceptovania základnej pôvodnej kompozície námestia a zo zvýraznenia existujúcich radiál a kompozičných osí vedúcich od stredu fontány. Tieto osi by boli zvýraznené líniou hliníkovej lišty s LED pásom vo vnútri a kontrastnou sivou farbou k okolitej veľkoformátovej hnedej a pieskovcovej dlažbe. Hlavné pešie ťahy ako aj komunikácia popri kompozičnej osi spájajúcej náprotivné vstupy do budov FA STU a MDVaRR SR sú lemované alejovými listnatými drevinami. Filozofiou návrhu je, aby námestie nebolo len tranzitným miestom ale plnohodnotným parkovým námestím s možnosťou plnohodnotného aktívneho aj pasívneho relaxu. A to už či posedením na lavičkách, na tráve, posedením v miestnej kaviarni a reštaurácii, alebo kultúrno-spoločenské vyžitie na akciách v rámci dočasných umeleckých inštalácii, streetartu, koncertov, prednesu poézie etc. Možnosti sú aj športovo sa vyžiť na workoutovom ihrisku, ktoré môžu využívať deti od 6 rokov až po seniorov. Veľké pobytové trávniky sa môžu využívať aj na meditáciu, loptové hry detí, pikniky, frisbee, jogu, tai chi etc. Samotná fontána je sprístupnená ľuďom odstránením vysokej obruby fontány, zvýšením pôvodného dna jednotlivých 10 sekcií na výškové úrovne minimálne nižšie ako okolitý terén, tak, aby každý schod mal len príjemných 150mm výšky. Fontánu takto bude tvoriť veľkoformátová pochôdzna kamenná dlažba v ktorej budú umiestnené podsvietené trysky vytvárajúce tzv. vodné hry so svetelným lúčom vo vnútri prúdu vody. Dominantná centrálna skulptúra lípového kvetu by sa doplnila o speňujúce trysky na samom vrchu kvetu a optické priehľadné vlákna po obvode kvetu po ktorých by stekala už spadnutá voda zo speňovacích trysiek. Tieto optické vlákna by v šere a tme svietili podľa zvoleného programu svetelnej iluminácie. Popri komunikáciách z oboch strán schodiska k pamätníku 17. novembra sú informačné tabule o vývoji daného miesta aj s informáciami o historických míľnikoch v dejinách Slovákov: o Veľkonitrianskom kniežatstve (Veľkej Morave), Uhorsku, Rakúsko-Uhorsku, o 1. a 2. Svetovej vojne, 1. ČSR, ČSSR, 17. novembri, páde komunizmu, vzniku ČSFR ako aj vzniku samostatnej SR a o vstupe do EU.

Námestie Slobody – otvorenie plôch zelene aj fontány slobodnému prístupu ľudí a ich využívanie na pobyt, osvieženie, relax. Pri vstupoch na námestie by boli informatívne tabule s mapkami s vyznačením kde sa práve nachádzate a kadiaľ sa kam dostanete ako aj s piktogramami.

Koncepcia širších vzťahov

V nadväznosti na širšie vzťahy s okolitou sídelnou štruktúrou je námestie prepojené komunikáciami aj vizuálne na okolitú zástavbu ako aj pešie a cyklistické ťahy. Novo navrhované komunikácie a ich architektonické stvárnenie pomáhajú orientácii v priestore a tvoria aj priehľady cez námestie, navádzajú na centrálny otvorený verejný priestor s fontánou uprostred a v opačnom smere od fontány na okolité významné verejné budovy a v širšom kontexte na historické jadro, hlavnú autobusovú a železničnú stanicu, na Bratislavský hrad, Slavín etc.. Všetky chodníky sú naviazané aj na okolité zastávky MHD.

Koncepcia kompozičných a priestorových vzťahov

Architektonické a výtvarné riešenie vyplýva z lokality, kde sa navrhovaný priestor nachádza a z požiadaviek občanov a vedenia mesta. Navrhovaná architektonická kompozícia námestia bude organickou súčasťou danej časti mesta s napojením na okolité sídelné štruktúry. Navrhovaná kompozícia upravuje hygienické a mikroklimatické podmienky daného priestoru medzi budovami FA STU MDVaRR SR, Úradom vlády SR a budovou Sjf STU. Bude dôležitou podmienkou pre osvieženie, rekreáciu a odpočinok návštevníkov a obyvateľov danej lokality mesta, študentov z okolitých fakúlt STU, pracovníkov ministerstva a úradu vlády.

Koncepcia funkčného využitia

Námestie považujeme za multifunkčné parkové námestie. Funkčne je priestor riešený tak, aby spĺňal všetky požiadavky kladené na moderné parkové námestia, a teda plnil nasledovné funkcie:

- a) esteticko-architektonické
- b) hygienické
- c) bioklimatické
- d) ekologické/ bioticko-homeostatické/
- e) ochranné

kde funkčnou náplňou parku je aj aktívny a pasívny oddych, kultúrno-spoločenské vyžitie a prioritne slúži ako oáza zelene a kľudu v hlučnom a hektickom urbanizovanom prostredí.

Fontána pre zníženie potreby vody a tým aj zníženia spotreby elektriny za pomoci aj modernej črpacej a filtračnej techniky bude pozmenená tým, že sa trysky na vrchu lipového kvetu nahradia speňovacie trysky ktoré majú oveľa nižšiu spotrebu vody a k tomu voda bude z kvetu len stekať po optických vláknach s nasvietením. Týmto sa minimalizuje potrebné množstvo vody v celom vodnom systéme fontány a tým sa aj minimalizuje veľkosť filtrov celého systému. Tieto filtre budú mechanicko-biologické s UV žiaričmi. Pre docielenie dokonale hygienicky nezávadnej vody vo fontáne bude filtrácia doplnená o zeolitový filter. Výmena filtračných médií a ich čistenie sa budú prevádzať z časti automaticky a v nevyhnutnom prípade aj manuálne odborne spôsobilou osobou. Frekvencia čistenia a výmeny médií bude detekovaná automaticky senzorickou detekciou.

Koncepcia mobiliáru

Lavičky ostávajú zachované vo svojej pôvodnej forme, musia však prejsť odbornou renováciou kovových častí pieskovaním, zinkovaním a povrchovou antivandal úpravou. Ich súčasný počet postačuje nakoľko pribudnú aj lavice v trávnikoch a lavice po obvode vyvýšených záhonov pri fontáne. . Odpadkové koše budú nahradené modernými s možnosťou separácie odpadu z kortenu. Korténové sú aj stojany na bicykle a informačné panely pri vstupoch na námestie ako aj informačné panely o historickom vývoji Firšnálu a Slovákov. Mobiliár námestia je doplnený aj o workoutové prvky, svietiace lavice v trávniku a lehátka ako aj o knihobúdky.

Koncepcia mobility vrátane statickej dopravy

Námestie je koncipované ako bezbariérové, a to ako bezbariérové spevnené komunikácie, tak aj bezbariérový prístup do telesa fontány a na pobytové trávniky. Statická doprava je riešená na už existujúcich parkoviskách ktorú sú však technický zmenené v časti pri

ministerstve formou zatrávňovacích panelov a popri ceste popred Sjf STU formou vodepriepustného štrkového koberca zo štrku zaliateho v živici.

Koncepcia prírodných prvkov vrátane opatrení na adaptáciu pri zmene klímy

Plochy vegetácie, t.j. plochy trávnatých a trvalkových záhonov ako aj plôch so zahustenou drevinovou výsadbou s podrastami krov a trvalkových záhonov budú terénnymi modeláciami upravené tak, aby bol terén záhonov v spáde smerom od dláždených plôch ku stredu záhonom (dažďová záhrada). Tak sa vytvorí terénna depresia (zníženina) ako vodoakumulačná – retenčná plocha. Všetka zrážková voda je vsakovaná cez dláždené plochy do pôdy a časť je odvádzaná aj do záhonov ktoré sú pre zvýšenie vodoakumulačnej schopnosti preliačené. Aj voda z odvodňovacích žlabov umiestnených v dlažbe vo svahu a popri fontáne je odvádzaná do záhonov kde je v najnižšie položených záhonoch, ktoré sú najbližšie ku Sjf STU, vybudovaný prepád vody do retenčných zásobníkov umiestnených v pôvodnej technickej miestnosti pod fontánou. Tieto prepady sa však využijú len v prípade nárazových privalových dažďov nakoľko plocha retenčných plôch pre vsak povrchovaj vody a priamo zrážkovej vody je na danú plochu postačujúca. Prepady vody sú doplnené o vodné filtre z geotextílie a zeolitu.

Už spomínané aleje zvýrazňujúce hlavné kompozičné osi sú tvorené lipou plstnatou (*Tilia tomentosa*), aleje spájajúce kompozične protiľahlé budovy FA STU a MDVaRR sú tvorené dubom letný (*Quercus robur*). Aleja popri schodisku k pamätníku je tvorená judášovcom strukovým (*Cercis siliquastrum*). Aleja popri ceste popred Sjf STU je tvorená dubom červeným (*Quercus rubra*) a aleja popred ministerstvo je tvorená gaštanom jedlým (*Castanea sativa*). Spomenuté navrhované taxóny drevín sú doplnené aj do záhonov aj s ginkom dvojlaločným (*Ginkgo biloba*) a v časti pri FA STU aj gledíčiou trojtŕňovou (*Geditsia triacanthos*). Túto poslednú spomenutú trnitú drevinu naschvál navrhujeme v pôvodnom druhovom variante a nie v beztrnných nakoľko v časti kde ju navrhujeme pri FA STU nie sú atraktory pre deti a môže tam naplno vyniknúť ich krása počas celého roku a teda aj v čase mimo vegetácie kedy sú trne a struky jej najväčšou ozdobou.

Pre doplnenie celkovej kompozície, estetického efektu a ostatných funkcií zelene, ako ekologickej, hygienickej, klimatickej a psychologickéj sú porasty drevín doplnené trvalkovými pedsadbami a podsadbami ako aj samostatnými trvalko-ružovými záhonmi.

Koncepcia osvetlenia a iluminácie námestia

Osvetlenie zabezpečia moderné stojanové LED RGB lampy v tvare perforovaného kovového hranola. Tie to lampy ktoré by boli umiestnené najmä popri hlavných peších ťahov by boli doplnené o LED pásy v dlažbe zvýrazňujúce kompozičné osi námestia. Ďalším osvetlením by bolo aj efektové zemné podsvietenie niektorých drevín a nasvietenie trysiek fontány a samotného centrálného nerezového lipového kvetu ako dominanty fontány. Ďalším doplnkovým efektovým ale zároveň bezpečnostným prvkom je podsvietenie jednotlivých schodiskových stupňov na schodisku od fontány k budúcemu pamätníku 17: novembra. Dostatočným a efektným osvetlením by bola zvýšená bezpečnosť počas noci a aj zvýšený a zvýraznený estetický efekt a pocitový vnem z priestoru. Počas kultúrno-spoločenských akcií na námestí by bolo možné aj laserovou technikou iluminovať okolité budovy alebo vybranú budovu. Celý priestor námestia odporúčame doplniť bezpečnostným kamerovým systémom aj napriek faktu že na intenzívne využívaných verejných otvorených priestoroch s dokonalým osvetlením je riziko bezdomovcov a vandalizmu minimalizované.

Časový model (časová následnosť) realizácie revitalizácie Námestia v nadväznosti na navrhované riešenie

- 1) odstránenie celej pôvodnej technológie z pod fontány
- 2) asanácia pôvodnej dlažby, múrikov a povrchových častí fontány
- 3) ošetrovanie stavebných konštrukcií fontány vnútorných aj vonkajších a inštalácia nových vodovodných rozvodov filtračnej a čerpacej techniky aj s technikou ovládania osvetlení
- 4) osadenie retenčných nádrží do pôvodnej technologickej miestnosti a zalíatie medzipriestorov medzi nádržami odľahčeným, perforovaným zvibrovaným betónom (perforácia formou zapustených PVC potrubí o priemere 100mm).
- 5) odstránenie určených drevín
- 6) výstavba nových vodovodných rozvodov pre automatický závlahový systém a dopúšťanie závlahy
- 7) výstavba novej elektroinštalácie pre nové osvetlenie
- 8) výstavba nových dláždených plôch aj s vydláždením fontány (fontána s príslušnou hydroizoláciou)
- 9) inštalácia všetkých typov svetiel
- 10) terénna modelácia záhonov aj s výsadbou drevín, trvaliek a architektonických tráv a pokládkou trávneho koberca
- 11) namulčovanie kvetinových záhonov a zapojených krovitých porastov
- 12) výstavba pergoly s popínavými rastlinami popred budovy priamo na námestí aj s výstavbou terás s posedením popod pergoly
- 13) osadenie trysiek fontány
- 14) nastavenie celého systému osvetlenia, svetelných a vodných efektov fontány, kompletne nastavenie trysiek automatického závlahového systému aj s naprogramovaním riadiacej jednotky
- 15) ošetrovanie zelene – veľmi intenzívne ošetrovanie prvé mesiace po realizácii
- 16) užívanie si celého priestoru či už osamote, s rodinou alebo priateľmi